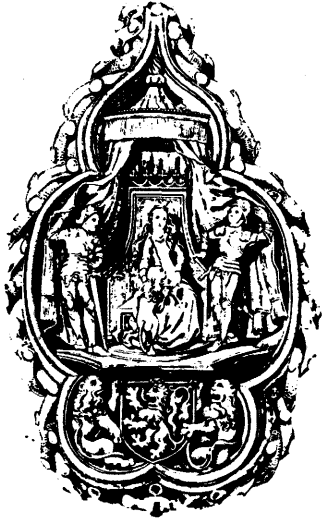

GHENDTSCHÉ-TYDINGHEN

Maandblad van de Heemkundige en Historische Kring v.z.w.
« GENT »

Jg. 2 nr. 11

NOVEMBER 1973

INHOUD

Voordracht en mededeling	212
Te Gent in 1838	213
Grasduinend in oude boeken	221
Te Huur	222
Mast en Danneels	224
De Vier Eemers	225
Varia	226
Bibliografie	227
Vraag en antwoord	228

Verantw. uitgever:
G. Hebbelynck
Voorhoutskaai 40
9000 GENT

Elke auteur is alleen
verantwoordelijk voor
zijn bijdrage

Sinds 1860 waarborgt het Gemeentekrediet

- volledige zekerheid
- hoge rentevoeten
- uitstekende diensten

Sparen bij het

GEMEENTEKREDIET...

zeker en vast!

UW SPAARGELD IN GOEDE HANDEN

HEEMKUNDIGE EN HISTORISCHE KRING GENT V.Z.W.

Ere-Voorzitter: de Heer P. Rogghé
 Voorzitter: G. Hebbelynck Onder-Voorzitter: H. Collumbien
 Secretaris: M. Steels Penningmeester: A. Verbeke

Secretariaat: Sint-Lievensdoorgang, 1, Gent. Tel. 256769.

Postrekening: 1050473, Heemkundige en Historische Kring Gent.
 Lidgeld: 150 F per jaar.

```

=====
!! OP ZONDAG 18 NOVEMBER 1973 OM 10 U 15 IN HET LOKAAL !!
!! "DAMBERD" KOORNMARKT, GENT, VOORDRACHT DOOR DE HEER !!
!! M. STEELS OVER "DE GESCHIEDENIS VAN DE BERG VAN BARM- !!
!! HARTIGHEID TE GENT". !!
!! ALLE BELANGSTELLENDEN ZIJN HARTELIJK WELKOM ! !!
=====

```

Mededeling

Door ons medelid, de Heer MARCEL HEINS, wordt in de hall van de GENERALE BANKMAATSCHAPPIJ, zetel Gent, Kouter 8, een tentoonstelling ingericht onder het motto: "OUD VLAANDEREN (1880-1925)" met werken van wijlen kunstenaar en etser ARMAND HEINS.

van 18 november tot en met 2 december 1973

op werkdagen tijdens de loketuren

op zondagen van 10 tot 12.30 u

op vrijdagen tot 19 u

gesloten op zaterdagen

Toegang vrij.

De Heer Heins deelde ons mede dat een 30 tal werken, zichten zijn van OUD GENT : potloodtekeningen en schetsen, pen-tekeningen, gekleurde litho's, litho's, etsen, akwarellen en schilderijen.

Meer dan 100 gewrochten geven het uitzicht weer van vlaamse gemeenten, dorpen, gehuchten, landelijke streken en folkloristische personages van voor meer dan 60 jaar.

Er zal een katalogus te bekomen zijn met een voorwoord van de hand van lic. Lode HOSTE, gewezen conservator van het Museum voor Volkskunde, en de volledige lijst der genummerde tentoongestelde werken (met een cliché).

TE GENT IN 1838.

Een artikel behandelt meestal een onderwerp gedurende een bepaalde periode. Een andere mogelijkheid bestaat in het verzamelen van een aantal losse gegevens voor een bepaald jaar en alzo enkele aspecten van het gewone leven belichten.

6 Februari : Ter gelegenheid van de dertigste verjaring van de stichting van de Maatschappij van Landbouw- en Kruidkunde had in het Casino een groot feestmaal plaats aangeboden aan de nog levende stichters van de vereniging. De voorzitter Van Crombrugge voerde er het woord. Het Casino, gebouwd naar de plannen van architect Roelandt werd ingehuldigd op 15 augustus 1836. De naamloze Maatschappij van Tuin- en Kruidkunde verhuurde het gebouw van het Casino aan twee maatschappijen: de Maatschappij voor Landbouw- en Kruidkunde, die als huur jaarlijks 1800 F betaalde en de maatschappij St. Cecilia, die 1200 F pacht betaalde. St. Cecilia moest twaalf concerten per jaar inrichten; de leden van beide verenigingen werden tot al de feestelijkheden toegelaten. In 1838 ontstond er een onenigheid tussen de twee verenigingen; St. Cecilia kocht in juli 1838 een eigendom "Ten Spiegelhove" op de Nieuwe Wandeling en bouwde er een concertzaal.

De naam Spiegelhove is zeer oud. Het Register van de Keure (1545-46, folio 56 (2) 8.8.1545) vermeldt: "Jan Ghys huurt van Joris Sersanders een kriekerij, te voren gehuurd door Gislaen Roothaese, gelegen binnen Akkergem in zijn leengoed genaamd Het Spiegelhof" (Spiegelhofstraat, zie ook De Potter: Gent, deel 8).

De nieuwe zaal Spiegelhove werd ingehuldigd op 29 juni 1840, de concertzaal zal afgebroken worden in 1902. De Maatschappij van Landbouw- en Kruidkunde richtte onmiddellijk een orkest op, de "Société des concerts du Casino" dat reeds op 10 december zijn eerste concert zal inrichten. Op het programma: de eerste uitvoering te Gent van de symfonie in la majeure van Beethoven.

Een karnavallied herinnert ook aan het Spiegelhof.

"Mijn moeder gaat naar 't lof
en ik naar 't Spiegelhof."

10 Februari : In de gemeenteraad wordt een voorstel ingediend om jaarlijks een algemene kermis in te richten om alzo de zeven parochiekermissen te vervangen, dit omdat deze parochiekermissen te veel de dronkenschap begunstigen. Het voorstel werd niet aangenomen; eerst vanaf 1843 zullen jaarlijks Gentse feesten worden ingericht.

23 Februari : ZAEL VAN GRETRY.

Dry Bals gepareerd en gemaskeerd op zondag 25, dinsdag 27 februari en zondag 4 maart. Prys by inschryving: 5 Frank. Iederen inschryver zal intvangen eene Kaert voor Mijnheer en eene Kaert voor Juffrouw voor ieder der twee eerste Bals, alsook een persoonlyke Kaert voor den derden Bal.

ESTAMINET LE CHEVAL DE BRONZE
in de Annonciadenstraet 1 by de Zottepoort.

GEMASKERD EN ONGEMASKERD BAL
op Zondag 25, dinsdag 27 februari en zondag 4 maart.
De Prys van inschryving voor de dry Bals in bovengenoemd Estaminet is 2 Frank. De niet ingeschrevenen betalen 1 frank per persoon voor elke ingang.

BAL MASQUE ET NON MASQUE
qui sera donné dans les salons du Casino le dimanche 4 mars.
Le prix d'entrée est de 3 Fr. par carte.

Over dit bal brengt de Gazette van Gend het volgend verslag:
"Het bal, welke eergisteren avond in onze Casino plaats heeft gehad, is een der prachtigste geweest welke men ooit in deze stad gezien heeft. Het orkest was veel beter samengesteld dan gewoonlijk in danspartijen gebeurt en heeft een nieuwe quadrille door de Heer Clément, hoofd van het muziekkorps van het 12° linieregiment, zeer wel uitgevoerd."

Tot voor 1914 werd karnaval druk gevierd te Gent. Na de eerste wereldoorlog was de karnavalviering reeds sterk verminderd. Toch was er nog jaarlijks in de opera een groot bal; in de zaal werd een houten vloer gelegd op de hoogte van het toneel, waardoor men een grote dansvloer bekwam. Op de muziek van het orkest en geleid door het ballet slingerden lustige farandoles door het ganse operagebouw. Het bal lokte jaarlijks duizenden danslustigen en kijkers. Ook in het circus- thans garage Mahy - werden karnavalbals gegeven. Daarnaast waren nog bals in een aantal grote danszalen, zoals het Casino en de Azalea in het Park, de zaal van de Melomanen in de Savaanstraat, de zaal van het Van Crombrugge-genootschap, de zaal van Uilenspiegel, enz. De tweede wereldoorlog betekende het einde van de grote karnavalbals.

21 Maart. De Weense componist Johan Strauss, de koning van de wals, op rondreis door België met een orkest van 34 muzikanten, geeft een concert voor de Société des Grands Concerts in de troonzaal van het stadhuis op donderdag 22 maart.

GRAND CONCERT

donné par M. Jean Strauss et son orchestre le vendredi 23 mars dans la salle du trône de l'hôtel de ville à Gand.

Entrée: 3 francs.

Op het programma kwamen voor: de Kreutzer-sonate van Beethoven, walsen van Johan Strauss (1804-1849) en werken van Rossini (1792-1868). Een derde concert werd gegeven op zondag 25 maart in de zaal van het Casino: Prijs: twee frank.

Op het programma: werken van Weber en Strauss.

Strauss vervolgde dan zijn reis naar Brugge en vertrok op 13 april te Antwerpen met de stoomboot prinses Victoria naar Londen.

11 April. Een nieuwe dienst van huurkoetsen of liever fiacres in navolging van hetgeen sedert lang te Parijs en te Brussel bestond, is ingericht te Gent sedert twee maanden. De diligenties en vigilantes zijn fraaie koetsen voor drie personen door een paard bespannen. Prijs: 1,50 frank voor het eerste uur en een frank voor elk volgend uur. Ze werden veel gebruikt. Einde 1838 reden te Gent reeds 70 vigilanten; einde 1839 is dit aantal reeds gestegen tot 140 (Gazette van Gend, 25.12.1839).

22 April: Een K.B. heeft de oprichting van de naamloze maatschappij Société Linière Gantoise goedgekeurd. Het was de eerste mechanische vlasspinnerij in ons land. Het maatschappelijk kapitaal bedroeg 4000000 F.

27 Juni: Men vraagt een remplaçant voor de militie om dadelijk in dienst te treden. Zich adresseren bij de drukker dezer.

De vervanging zou afgeschaft worden door de militiewet van 14 december 1909 door Leopold II op zijn sterfbed ondertekend. Door deze wet werd één zoon per gezin dienstplichtig.

"Het oude voorrecht van de rijkemanszonen, die eertijds zijn militaire verplichtingen kon afkopen, behoorde hiermede tot het verleden" (Prof. Th. Luykx).

1 Juli : In maart 1838 werd te Gent een Maatschappij ter aanmoediging der paarden-loopwedstrijden opgericht. De eerste wedstrijden hadden plaats op 1 en 3 juli op het oefenplein te St. Denijs-Westrem. Tot 1914 werden jaarlijks wedstrijden ingericht; ze gaven aanleiding tot heel wat praalvertoon van de Gentse burgerij. Arme jongens zochten na het feest de ledige champagne-flessen om ze te verkopen. Vanaf 1905 gingen de wedstrijden door op de renbaan te Sint-Amandsberg.

4 Juli : Byloke-Foire. Het bestuur der Godshuizen in Gent zal donderdag 13 juli 1838 om vier uur namiddag op de Lindedelei openbaarlijk verpachten de plaatsen voor de kramen der zomerfoire, welke aldaar zal gehouden worden van 1 tot 14 augustus.

een plant uit Mexico naar Europa ingevoerd; de plant werd dahlia genoemd. Alras beschikte men over een groot aantal rassen en variëteiten. In 1838 waren te Gent ongeveer vijftig hoveniers, bloem- en boomkwekers. F. Lanckman, gevestigd in de Holstraat, won een eremetaal voor de schoonste verzameling dahlia's; F. Leys, wonende Kalley op St. Pieters een eremetaal voor de schoonste dahlia in potten, en Alex Verschaffelt- de familie Verschaffelt telde te Gent zes leden, die bloemen kweekten - een eremetaal met een verzameling van 600 afgesneden bloemen, waarbij 450 variëteiten.

1 October : Op deze datum werd de maatschappij "De Melomanen" opgericht onder het devies "La chanson c'est de l'histoire". "Het was een tijd, dat het gezelschapsleven van de burgerij te Gent na de onafhankelijkheid van België in 1830 een heropbloei beleefde. Het toenmalige kunstleven concentreerde zich om het Muziekconservatorium, de Akademie voor Schone Kunsten, de Universiteit, de Opera en last, not least om het Vlaamse toneel" (Prof. Paul De Keyser). In 1832 was reeds de zangvereniging Société des Choeurs opgericht; in 1836 gevolgd door de toneel- en zangvereniging Grétry, die haar vertoningen inrichtte in de zaal van Rhetorica (Parnassusberg) op de Houtlei, van dan af Zaal van Grétry genaamd.

Later zouden nog tientallen zangverenigingen volgen, sommige met een kortstondig bestaan. Onder hen moet zeker de "Société des Ouvriers Réunis" gesticht in 1849 worden vermeld. Het conservatorium, in die tijd "Stedelyke Toon- en Zangkonst - Bewaerschool te Gend", was opgericht door het stadsbestuur in 1835 en ondergebracht in een deel van het stadhuis, Hoogpoort te Gent. De eerste directeur was Jos. Mengal. In 1963 zal de K.M. De Melomanen glansrijk haar 125-jarig bestaan vieren.

16 November : Met genoeg vernemen we, dat onze regering (= stadsbestuur) de inwoners van het Nieuwpoortje komt te bevelen, de mesthopen, welke die wijk verpesten, op de uitkanten van de stad te verwijzen. Dat de regering zich daar omtrent streng tone en zij zal gemakkelijk de stadsgezondheidstoestand kunnen verbeteren.

28 November : Een tweegevecht heeft gisteren namiddag om een voor ons onbekende beweegreden tussen een officier onzer bezetting en de kapiteinsmajoor Boon plaats gehad. Deze officieren hebben met de sabel gevochten. De Heer Boon heeft twee wonden bekomen, welke men zegt nog al zwaar te zijn.

30 November : De bazar, bekend onder de naam Foire van Leipzig, komt in de grote zaal van het St. Jorishof op de Hoogpoort heropend te worden ter gelegenheid van de aanstaande Sinterklaasdag en zal er de gehele winter tot na Pasen open blijven. Men zal er een talrijke sortering Frans en Duits kinderspeelgoed vinden, alsook quinquailleterie, reukwerk, messenmakerij, bijou-

terie, geplatineerde voorwerpen, porselein, kristal, pijpen wandelstokken, zweepen, cravachen, brilmakerij.

14 December : Het College van Burgemeester en Schepenen ver-wittigt de inwoners, dat tengevolge van troepenbewegingen, die zullen plaats hebben vanaf 22 december, al de inwoners zullen verplicht zijn militair logies te leveren. Zij worden ver-zocht de nodige schikkingen te treffen.

27 December :

Zeer Eerwaarde Heer,

Wij geloven aan onze geestelijkheid te moeten interdiceren, ge-lijk wij haar door de tegenwoordige interdiceren de dagbladen, welke Journal des Flandres en Den Vaderlander voor titel voe-ren. Waarvan gij de geestelijkheid, die onder uw jurisdictie onderworpen is, wel zult willen berichten, dat het onze wil is, dat de geestelijkheid van ons diocees, hoedanig ook haar rang of bediening mocht zijn, zich onthoude van die dagbladen op te stellen, te verspreiden, te ondersteunen of te lezen.

Lodewijk Joseph, Bisschop van Gent.

Over beide kranten schrijft E. Voordeckers (Bijdrage tot de geschiedenis van de Gentse Pers 1964) : "De Journal des Flan-dres, ancien Catholique des Pays Bas, en Den vaderlander blij-van na 1830 vasthouden aan de principes van het liberaal katho-licisme, die aan het unionisme ten grondslag hadden gelegen. Zij verdedigen daarenboven een democratischer staatsbestel dan door de nieuwe grondwet is vastgelegd. Zo komen zij in conflict - enerzijds met een religieus conservatisme, dat door de pau-selijke veroordelingen van het lammenisme wordt gestijfd - anderzijds met een burgerlijk conservatisme, dat door een cen-sitaire constitutie spoedig de politieke revolutie heeft afge-sloten om een sociale revolutie te voorkomen".

Op 7 augustus 1838 overleed bisschop Van de Velde; hij werd opgevolgd door Z.H.Lodewijk Jozef Delebecque als 21e bisschop.

In 1838 werd door de gebroeders Carels een metaalbedrijf voor de bouw van stoommachines opgericht. Het eerste metaalbe-drijf te Gent, Phénix, was reeds opgericht in 1826.

In 1920 worden de fabrieken Carels de maatschappij SEM, die zal versmelten met ACEC in 1960.

Voorgaande gegevens, die bijna alle ontleend zijn aan de Ga-zette van Gent, kunnen aangevuld worden met enkele nota's uit het jaarverslag van het gemeentebestuur.

"A raison de la cherté des céréales la population ouvrière se voyait depuis plusieurs mois privée de l'usage du froment pour ne se tenir qu'au seigle non sujet aux taxes". Met deze "taxe"

wordt het maalrecht bedoeld, dat niet geheven werd op rogge-meel. De broodprijs werd wekelijks vastgesteld door een comité, pegel genaamd. Op 9 september waren de broodprijzen:

per pond: gebuideld brood: 48 centimes
 ongebuideld brood: 32 centimes
 roggebrood: 18 centimes

Volgens Destanberg is een "pond" een gewicht van 400 gram; Anderzijds zijn er rekenboeken die opgeven dat de benamingen "pond" en "kilogram" hetzelfde gewicht aanduiden. Destanberg heeft zich hier vergist; met pond wordt kilogram bedoeld; dit blijkt uit de broodprijzen.

Als openbare werken moet de voortzetting van de bouw van de opera en het gerechtshof, neide naar de plannen van architect Roelandt, worden vermeld.

In 1840 zal de nieuwe opera in gebruik worden genomen. In zitting van 7 mei 1840 bepaalt de gemeenteraad de prijzen van de plaatsen.

Logiën platvoers, op het voortoneel en eerste en tweede rang:
 vier frank vooraf besproken, 3,50 frank aan bureau genomen
 Logiën derde rang : 2 F gaanderij vierde rang: 60 centimes
 Parquet 2,50 F kiekenskot 30 centimes
 Parterre 1,50 F

Het totale inkomen per vertoning bij volle zaal beliep 3000 F De toegangsprijs voor de gemaskerde en ongemaskerde bals bedroeg drie frank.

Voor de openbare verlichting zijn in 1838 te Gent in totaal 668 gaslantaarns en 224 olielantaarns in gebruik.

Over heel wat zaken in verband met het dagelijkse leven vonden we niets, en dit omdat de krantenschrijvers van oordeel waren dat hun lezers voor sommige onderwerpen geen belangstelling hadden, omdat ze zo alledaags waren. Om het beeld van 1838 wat aan te vullen willen we dan ook enkele krantenartikels van wat latere datum vermelden, overtuigd dat de geschetste toestanden ook juist zijn voor 1838.

22 Maart 1840 : De voornaamste bloemenkwekers, die 's zondags onze Koutermarkt met bloeiende en andere gewassen voorzien, hadden zich bij een rekwest van 12 dezer tot de stedelijke raad gewend ter bekoming van de gunst van gedurende de tijd der voor als naar gewoonte, ten einde hun waren te kunnen verkopen, de Kouter vrij te hebben, waarom men alleen de kunstenaars en kwakzalvers van alle slag, die de schoonste van onze stadswandeling en met hun barakken belemmeren, moest gebieden de zondag tot een uur namiddag hun spelen en vertoningen op te schorten. Terecht schenen onze hoveniers op een goede uitslag van hun stappen te mogen rekenen, derhalve kan men denken hoe groot hun verwondering is geweest op het vernemen, dat niet de stedelijke raad, maar het college van burgemeester en schepenen, aan het welk zij niets gevraagd hadden, beslist heeft, dat hun verzoek niet kon toegestaan worden.

25 Maart 1840 : Onze halfvasten-paardenmarkt, die heden en morgen plaats heeft (op de Kouter) is tamelijk voorzien van boerenpaarden en trekpaarden, maar rijpaarden zijn schaars.

13 September 1840 : 's Zondags is er op de Kouter veel volk. De duiven, konijnen, geiten, honden, kanarievogels, die men er te koop stelt, lokken veel volk; ook voor de bloemenmarkt zijn veel liefhebbers.

Over de zeden van die tijd zijn we soms wel verrast, om niet meer ye zeggen. Hiervan een voorbeeld:

13 Mei 1840 : Een brief van een lezer: Een ander misbruik, hetwelk wij doen blijken en hetwelk de ambtenaar zal doen staken, is het volgende: een gast, die gelast is met het begraven van kinderlijken, draagt de doodkisten in het midden van de dag over de straat op zijn buik bij wijze van een orgel. We hebben personen, die hem aldus zagen voorbijgaan, horen roepen: Hé, Cies, geef ons eens een airken ! Cies antwoorde glimlachend dat hij de draaier niet had. Zou de man die lijken niet 's avonds op een draagberrie kunnen vervoeren?

M. STEELS

* * * * *

GRASDUINEND IN OUDE BOEKEN.

Heel wat belangwekkende gegevens over de geschiedenis van de Arteveldestad verschenen in boekvorm vóór 1914 en dan nog meestal in het frans. Voor de meesten van onze jonge heemliefhebbers is deze schat van waardevolle gegevens ontoegankelijk, omdat deze werken onvindbaar zijn. Speurend op de rommelmarkt of in de tweedehandsboekhandel gebeurt het, dat een aanwinst op de kop te tikken is tegen soms fabelachtige prijzen.

Sommige uitgaven verschenen voor 1940 behoren eveneens tot het rijk der zeldzaamheid.

In 1940 verscheen in de "Collections Durendael" een werk van Firmin Van den Bosch, lid van de Koninklijke Akademie voor Franse taal- en letterkunde onder de titel "Ceux que j'ai connus". De titel spreekt voor zichzelf, dat het hier om herinneringen gaat. Gent wordt er met een aantal merkwaardige zaken bedacht. Het boek bevat zes hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk bevat hoofdzakelijk herinneringen aan tal van politieke figuren.

Arthur Verhaegen behoorde tot de hoge katolieke burgerij, organiseerde de reaktie tegen het opkomende socialisme. Schrijver herinnert aan de beginperiode van "Het Volk" of de Antisocialistische Liga, waarin figuren als Eylenbisch, De Guchteneere, De Munnynck zetelden. Pertinente bijzonderheid: de man die achter A. Verhaegen stond en zijn grote stimulans was, leek niemand minder dan zijn eigen schoonvader Senator Lammens.

Als redaktiesekretaris van "L'Impartial de Gand", waarvan Jules Van den Heuvel (1) de leiding had, ontving de schrijver in 1887 een uitnodiging tot het bijwonen van de inhuldiging van het nieuwe lokaal "Vooruit" op de Vrijdagmarkt. Hier treffen we een pittige beschrijving aan van Edw. Anseele als redenaar. Hij wijst eveneens op de merkwaardige tweetaligheid van de volksmenner. Enkele spirituele bladzijden wijdt hij aan Guillaume Verspeyen, directeur en hoofdredakteur van het provinciaal dagblad "Le Bien Public" (2). Hij herinnert aan de buitengewone kwaliteiten van deze eminente penneridder. Uit de school van Verspeyen kwam een ander degelijk journalist Jan Huyghe, welke later stichter werd van "Het Nieuws van de Dag".

"Le Carnet d'un vieux Gantois" (Het dagboek van een oude Gentenaar) luidt de titel van het tweede hoofdstuk. Hij herinnert er aan, dat een klein poortje aan de Achter Sikkel toegang gaf tot een vrijmetselaarsloge.

Onder de regeringsperiode van Leopold II hebben twee Gentenaars een verdienstelijke rol gespeeld om de verfraaiing van de stad te bevorderen. Burgemeester Emile Braun en Paul de Smet de Nayer, welke achtereenvolgens minister van Financiën en Openbare Werken was.

De auteur herinnert eveneens aan het bestaan van de "Magasin litteraire et artistique". De uitgever van deze periodiek was Alfons Siffer, welke eveneens het nederlandsstalig tijdschrift "Het Belfort" uitgaf (3).

"Le rappel de Georges Rodenbach" brengt ons een krans van herinneringen over deze fijnzinnige intellektueel. Aanvankelijk was hij advokaat en pleitte dikwijls voor het Hof van Assisen. Georges Rodenbach woonachtig op de Frère Orbanlaan was een ge-
buur van Maurice Maëterlinck. Het monument van Georges Rodenbach werd ingehuldigd op 13/7/1903 in het St. Elisabethbegijnhof.

Tenslotte wijzen we even op hoofdstuk vijf van het boek, welke enkele impressies weergeeft over Emiel Claus, een schilder met een persoonlijke tint.

Hoewel niet helemaal gewijd aan onze Gentse heemgeschiedenis zijn er verscheidene hoofdstukken welke onze belangstelling zullen wegdragen.

CL.

(1) was woonachtig in de Savaanstraat

(2) verdween in 1940

(3) het latere tijdschrift "Dietse Warande en Belfort"

* * * * *

TE HUUR.

In een vorige bijdrage (G.T., jg. 2 n° 1) hebben we reeds gezien, dat tot 1860 het leeuwenaandeel van de inkomsten van de stad Gent voortkwamen van de stedelijke rechten of octrooien geïnd aan de stadspoorten.

223.

Toch had de stad nog een aantal andere bronnen van inkomsten: een er van was het verhuren van de eigendommen van de stad. Aan de begroting van 1856 ontlene we een lijst met de verhuurde eigendommen.

1. Kelder onder het militair hospitaal	12 F
2. Huisje bij de Minnemeersbrug	90 F
3. Huisje aan de Coupure	45 F
4. Huis genaamd De Nieuwe Vismarkt op het Veerleplein	900 F
5. Kelder onder het Stadhuis Botermarkt	365 F
6. Huisje in het St. Gillisstraatje	26 F
7. Benedenverdieping van de Lakenhalle	590 F
8. Kelders van het Groot Vleeshuis	319 F
9. Penshuisjes Groentenmarkt	1452 F
10. Huis op de Graslei, achteruit van het Pak- huis en bureau met zicht op de achteruit ver- huurd aan de messagerie Van Gendt	1500 F
11. Kamer palend aan de achteruit van het Pak- huis en deel makend van het huis van de magazijn- bewaker, verhuurd aan de Messagerie van Gendt	50 F
12. Watermolen, Brabantdam; in gemeenschap uit- gebaat door de stad en de pachter D'Hooghe	4350 F
13. Volmolen, Volmolenplaats (bij de Pasbrug)	2210 F
14. Kelder van de Grote Conciergerie, Stadhuis- steeg	105,82 F
15. Huis genaamd Tolhuis aan de Tolhuisbrug	150 F
16. Huis aan de Dampoort (vroeger gebruikt voor het ontvangen van de stadsrechten)	240 F
17. Huis op de hoek van de Schouwburgstraat	1500 F
18. Huis naast voornoemd in de Schouwburg- straat	1000 F
19. Huishuur van de Kapucijnenkerk, thans pro- testantse tempel	423,28 F
20. Kelder onder het Rabot	80 F
21. Huis aan de Madoubrug (Walpoortbrug)	216 F
22. Ovale zaal en foyer van de schouwburg ver- huurd aan de Maatschappij der Redouten	850 F
23. Zes kelders onder het Justitiepaleis	750 F

Totaal 17 224,10 F

De stad bezat nog enkele gebouwen, die kosteloos ter beschikking werden gesteld van het leger (o.a. een deel van het St. Agnetaklooster voor de militaire bakkerij).

Nog zes posten van deze lijst komen voor in de huidige begrotingen van de stad Gent. Welke posten zouden dit wel zijn? In de begroting van 1856 vinden we nog andere inkomsten: de marktrechten, het verhuren van het visrecht en het verpachten van het maairecht op de stadswallen. In een volgende bijdrage meer hierover.

M. STEELS

N.B.

De posten 4,7,9,17,18 en 19 komen nog voor in de begroting 1973.

* * * * *

MAST EN DANNEELS NOG NIET VAN DE BAAN.

Ons medelid, Dr. Marcel Deruelle, die even bekend is als kunst schilder, historicus en literator (ik denk aan zijn onlangs verschenen verhalenbundel "Elk zijn Pijp") was zo vriendelijk mij mee te delen dat hij over het Mast en Danneels-geval een document bezit dat mij stellig niet moet bekend zijn.

Of hij de nagel op de kop sloeg !

Hij deed meer evenwel. En beter. Hij stuurde mij namelijk (ongevraagd) het ding in kwestie op, zijn bericht besluitend met de volzin: ik hoop dat het u zal interesseren.

Omdat het document niet alleen mijn belangstelling maar ongetwijfeld ook die van menig lezer moet wekken, meen ik er goed aan te doen er een bladzijde proza aan te wijden.

Het betreft een door Paul Kenis geschreven verhaal dat in 1931 als feuilleton in het blad Vooruit verscheen. Titel: Mast en Danneels. Het eerste nummer op zondag 8 februari, het laatste (43ste) op zondag 22 maart.

Het verhaal kan bezwaarlijk een historische roman genoemd worden, dus geen werk in de aard van zijn "Uit het Dagboek van Lieven de Myttenaere"; evenmin een waarachtig volksboek als zijn "De wonderbare Avonturen van Cies Slameur, Gentsch Koetsier en Soldaat".

Integendeel vergenoegde de auteur zich in het Stadsarchief bewaarde omstandige verslagen van het proces in modern Nederlands te vertalen. Zo getrouw mogelijk, iets waarin hij blijkbaar volkomen geslaagd is.

Doch het is zozeer de vertelling niet die Kenis' feuilleton zo uitermate belangwekkend maakt, maar de manier waarop hij zijn verhaal geïllustreerd heeft.

Die illustratie is van drieërlei aard. Primo zijn daar de foto's van authentieke documenten, o.a. van een D'Office, het signalement van Mast gevend; van fragmenten van processen-verbaal waarvan één met de handtekening van Mast.

Secundo worden we vergast op een resem gezichten op straten, pleinen en gebouwen zoals onze triestige helden deze zullen

gekend, betreden of bewoond hebben; hoekjes uit het Patershol, met o.a. de woning van de slachtoffers; de herbergen "Het Fortuintje" en "De Wapens van Amsterdam". Ook het gangetje langs waar Mast en Danneels deze kroeg verlieten. Verder de hoek van de Zaaimansteeg (door Kenis abusievelijk Zaadsteeg genoemd) dichtbij "De Bavieren" die andere beruchte herberg; de Lievegang, het Kriekerijstraatje, de Onthoofdingsbrug, het St.-Pietersplein met de twee kerken. Enz. Enz.

Wat echter aan Kenis' verhaal een uitzonderlijke waarde verleent zijn de talrijke tekeningen die Frits van den Berghe gemaakt heeft.

Mooi kunt u de door middel van zwarte trekken en vlekken op 't papier geschoten taferelen niet noemen. Trouwens is van een surrealist, die Van den Berghe voorzeker geweest is, niets anders te verwachten dan dat hij tonelen scheidt die u aangrijpen en verbijsteren. Zo fantastisch, zo wrang, zo angstaanjagend, zo hallucinant zijn inderdaad zijn visioenen dat zelfs de wreedsten Masten en Danneelsen er moeten van griezelen.

De kunstenaar begint met ons de tronies van de twee boeven te portretteren. Natuurlijk zoals hij ze in zijn fantasie gezien heeft. Dan volgen filmgewijze de verschillende schuifjes van het drama dat jammer genoeg niet op de planken opgevoerd werd: De ontdekking van de Misdad / Men vindt de Lijken / Een Trommelaar en een Omroeper maken de moord bekend / Danneels doet per rijtuig "Den Toer" van het carnaval / Danneels wordt aangehouden / Mast probeert binnen de stad te komen / Mast en Danneels in de herberg bij Boeykens / Mast op wag naar Rijsel / Mast uitgeput in het Kerkportaal / Afscheid van Mast en Danneels na afloop van het proces / Tortuur van Mast / Tortuur van Danneels / De Executie.

De kans is groot dat de cliché's van Van den Berghe's tekeningen verloren zijn gegaan. Veertig jaar is een hele poos vooral als er een oorlog mee gemoeid is. Zo niet ware het wellicht van belang de platen eens te herdrukken in aanmerking genomen dat het feuilleton nooit in boekvorm hernomen werd.

M. van Wesemael.

* * * * *

NOG OVER DE VIER EEMERS.

Dat er destijds een hostelrye ofte afspanning geweest is met als uithangbord DE VIER EEMERS weten we allang. Dat men ook herbergen of estaminets tegenkwam met hetzelfde teken aan de gevel weten we eveneens, doch dat er ook een VIER EEMERS-kantien van de partij geweest is, is pas nu bekend geworden. Zoëven verscheen de tekst van het Colloquium dat op 11 oktober '72 in de Sint-Pietersabdij gehouden werd ter herdenking van

de 100 ste verjaardag van Dr. F. A. Snellaerts overlijden. Een van de referaten die op dat colloquium voorgedragen werd draagt als titel Het Visitejournaal voor 1867 van Dr. F. A. Snellaert. In het journaal dat in de Universiteitsbibliotheek bewaard wordt staat het aantal huisbezoeken vermeld die de dokter van januari tot december gebracht heeft in de 615 gezinnen die zijn cliënteel uitmaakten.

Als zeer kleurrijke illustratie van zijn betoog geeft de auteur van het referaat, Prof. Dr. L. Elaut, enkele staaltjes van de "weergaloze wijze" waarop Snellaert de "topo- en personografie van het patiëntenvolkje" aanwendde voor het opmaken van zijn journaal. O.a. bezocht de man: Wed. Block, Gelukstraat, trapkens op. Van Bogaerde, Berouw, laatste koer. Minnaert, Stenen Paard. Mietje Polet, twee huizen voorbij St. Baafs. Vermaere, Metsersstraat in 't Kuiperke. Verhoeve, Metsersstraat rechtover de tweede pomp. Serruys, Barrestraat, kantine de 4 eemers.

Weliswaar verliezen onze Eemers hoe langer hoe meer van hun pluimen, een ding is zeker, men kan niet beweren dat ze geen taai leven gehad hebben.

M. van Wesemael

* * * * *

VARIA

Even lachen

In 1901 werd het zwembad "Het Strop" in gebruik genomen. Hier een uittreksel uit het Gemeenteblad van 1901.

Gemeenteraadslid Verbauwen: Heeft het College het inzicht zekere dagen te bepalen voor de vrouwen?

Schepen Bruneel: Daar hebben we niet aan gedacht. Maar is dit wel nodig? De zwemkom is in open lucht.

Gemeenteraadslid Anseele: Dat geeft niet. Nemen de vrouwen dan geen zeebaden? De zee is toch ook niet overdekt.

Sport

De velocipède-wedstrijd heeft zondag veel volk gelokt. Er waren twintig deelnemers. De af te leggen afstand bedroeg 40 km.: Gent-Eeklo en terug. De renners vertrokken om 9u 25. E. Stas won de wedstrijd en kwam aan om 11 u 15, zijn broer werd tweede enkele minuten later. Derde was E. Vandeputte, die aankwam om 11 u 45. E. Merckx had niet deelgenomen aan de wedstrijd. (Gazette van Gent 24 maart 1892).

Een Wedding

Een wedding van belang is vrijdag aangegaan door de heer De Smet en de heer Sloock tegen de heren Van de Poele en Waterloo voor de inleg van 2500 F per persoon. De heer Van de Poele moest vrijdag om 4 uur per tilbury met een paard op de Koornmarkt vertrekken en zich maandag voor middernacht aan het octrooi te Parijs bevinden. De Heer Otte zal de heer Van de Poele vergezellen als scheidsrechter. Dinsdag kwam een telegram, waarin gemeld werd dat het gespan maandag om 7 u 53 's avonds te Parijs was aangekomen (Gazette van Gent, 7 maart 1891).

BIBLIOGRAFIE

POLITIEKE MACHTSSTRIJD IN EN OM DE VOORNAAMSTE BELGISCHE STEDEN 1830-1848 door Els Witte.

In haar werk onderzoekt de auteur de politieke machtsverheffing tijdens de periode 1830-1848 en behandelt hierbij onder meer de strijd tussen revolutionairgezinden en de contrarevolutionairen of orangisten en de strijd tussen de klerikalen en de antiklerikalen. De auteur onderzoekt de politieke evolutie in de twintig dichtst bevolkte steden van ons land. De auteur brengt ons een massa tot heden weinig of niet bekende feiten en werpt een nieuw licht op de behandelde periode.

We menen dan ook dat allen, die belangstelling hebben voor de geschiedenis van de beginjaren van ons land of voor de geschiedenis van een aantal steden - waaronder Gent - dit werk moeten lezen.

(Te bestellen; Pro Civitate - Gemeentekrediet van België, Pachecolaan 44, 1000 Brussel. Prijs: 625 F).

ZIEKTEN EN REMEDIES IN DE VOLKSGENEESKUNDE door L. Vandenbussche, Prof. P. Braeckman en S. Top. Het werk telt 250 blz. en behandelt de volksgeneeskunde en volksremedies vroeger en nu, het volksgeneeskundig vocabularium en een volksgeneeskundige indeling van ziekten en remedies. De verkoopprijs bedraagt 580 F (Te bestellen: door storting op postrekening 22955 van Apotheker Vandenbussche te Menen).

VERHEERLIJKT VLAANDRE Deel IV door Ant. Sanderus (nooit voorheen uitgegeven). De uitgeverij Familia et Patria publiceert het handschrift 16.823 van de Kon. Bibliotheek te Brussel, de gegraveerde onuitgegeven en bewaarde tekeningen door Sanderus destijds bestemd voor zijn Flandria Illustrata, Pars 3. Formaat, papier en inbinding zijn gelijk aan de facsimile-uitvoering 1968. Voorintekensprijs 1250 F, na verschijnen: 1750 F. Te bestellen bij Familia et Patria of bij de boekhandels.

Quand Madelon

Chanson marche, paroles de Louis Bousquet, Musique de C. Robert.

Pour le repos, le plaisir du Militaire,
Il est là bas, à deux pas de la forêt
Une maison aux murs tout couverts de lierre
« Ax-Tour-lou-rous » est le nom du Cabaret
La servante est jeune et gentille
Légère comme un papillon,
Comme son vin, son œil pétille
Nous l'appelons la Madelon [jour
Nous en rêvons la nuit, nous y pensons le
Ce n'est que Madelon, mais pour nous c'est

REFRAIN [l'amour

Quand Madelon vient nous servir à boire,
Sous la tonnelle enfrôle son jupon
Et chacun lui raconte une histoire
Une histoire à sa façon
La Madelon pour nous n'est pas sévère,
Quand on lui prend la taille ou le menton.
Elle rit, c'est tout l' mal quell' sait faire
Madelon, Madelon, Madelon.

— 2 —

Nous avons tous au pays une payse
Qui nous attend et que l'on épousera
Mais elle est loin, bien trop loin pour qu'on
lui dise

Ce qu'on fera quand la classe rentrera
En comptant les jours on soupire
Et quand le temps nous semble long
Tout ce qu'on ne peut pas lui dire
On va le dire à Madelon,
On l'embrass' dans les coins,
Ell' dit ; Veux tu finir
On s' figur' que c'est l'autre
Ca nous fait bien plaisir. Au refrain.

— 3 —

Un caporal, en képi de fantaisie
S'en fut trouver Madelon un beau matin
Et fou d'amour, lui dit qu'elle était joli
Et qu'il venait pour lui demander sa main
La Madelon, pas bête en somme,
Lui répondit en souriant :
Et pourquoi prendrais-je un seul homme
Quand j'aime tout un Régiment.

Tes amis vont venir,
Tu n'auras pas ma main
J'en ai bien trop besoin pour leur verser
Au Refrain (du vin

M A D E L O N

Woorden van G. SIMON. Uitgegeven door Fr. Timmerman.

1. Ik voel mij vol geluk en opgetogen
Wanneer ik denk aan mijn allerliefste schat
Die door haar blik eens mijn hart heeft be-
't Is haar die ik vurig aanbad, [wogen
Voor haar die leef ik slechts op aarde
Zonder hare liefde, hare min
Was er voor mij niets meer van waarde
O vast verloor ik ziel en zin
Ik zweer zoolang ik leef
Ben ik aan haar verkleefd, [zweeft.
Ja zij die m'onverpoord zoo voor de oogen

REFRAIN

Ja Madelon, de schat al van mijn hart...
Zijt gij alleen mijn liefde, blijft u trouw,
Neen voor mij geen ander meer op aard'
Gij alleen ligt mij zoo nauw.

O Madelon aan u mijn heil en min
De toekomst lacht ons tegen, zielsvriendin
Vast wordt gij mijn levensgezellin
Madelon, Madelon, Madelon.

2. Ja Madelon is voorwaar de bloem der rozen
Want de natuur die heeft zich met haar be-
Haar die ik streele en altoos minnekooze
Is als een engel opgegroeid, [moed
Z' heeft kleine voetjes, kleine handjes
Blooze wangen lief en fijn
Twee roode lipjes, witte tandjes,
'k Geloof niet dat er schooner zijn.

Daarbij heeft Madelon
Nog al zoo wat bonbon
En naturel, geen caoutchouc of geen karton

3. Wanneer dat ik op mijn lieve schat moet
wachten
Elken minuut duurt voormij een groot uur
En 'kben omringd van wel duizendgedachten
Mijn hart die brandt van liefdevuur
Maar eens te samen zijde aan zijde
Dan vliegt den tijd zoo ras voorbij
En 't uur dat ons toeroept te scheiden,
O die vervloekt men allebei
Wij leven slechts, zietdaar
Wanneer wij zijn tegaar. [paar

Ja men die dient tot voorbeeld bij elk liefde
4. Ik zweer de schuit zal voor ons eens ver-
der varen

Wijrosien saâm meteen trouw en kloek hand
Wij schrikken niet voor het onheil of gevaren
Dat men voorspelt in d'huwelijksband
Men zal ons leed te samen deelen
Maar ook de vreugde dat is waar
't Weerd dat ik even mededeel
Ja man en vrouw is één ziedaar
Hoe zoet is 't levenspad
Als 't hart elkander verstaat
Is zôo dat men trouwe liefde 't leven ingaat

Frans Temmerman
Volkszanger
Tinnenpotstraat, 70

De Engelschen te Gent

Woorden van G. Simon met de toelating uitgegeven door Fr. Timmeeman

Stemme : Typperary

3

't Is toch een comédie
Gansch de wereld dag en nacht
Luistert naar mijn rede
En gij deelt in mijn gedacht
Den oorlog, o wee
Die brengt in dorp en stee
Zooals gij ziet toch wel van alles mee

REFREIN

It's a long way to Typperary
It's a long way all right
Al ons vrouwen, jong en ouwen
Steken borst en poepken uit.

Oh ! Yes !

It's a long way to Typperary
Ons meisjes zijn zou knap
Zij antwoorden op ieder vraag gewis
Englich spoken, oh yes !

2

Eerst om te beginnen
Kwam den grijzen patriot
Mee zijn dubbel pinne
Velen waren er van zot
Men ging er mee op hol
Maar zie t'en es geen lol
Op korten tijd zat geheel Jousberghe vol

Dan had men de Franschen
En de dezen zij geen boer
Wijl zij zijn aan 't dansen
Zijn zij bezig van l'amour
Het was van oui ou non
Jeunes filles et garçons
Die speelden laat den Brabat con

4

Ziet nu Engelschmannen
Met ons meisjes aan den trok
Ze doen hun verstaan
't Is van 't sice t sice fok
Maar eer g'er mee begint
Denkt goed mijn liefste kind
In elken strijd den Engelschman toch wint

5

Maar ons goede Smotsen
En vast alles klein en groot
Lengen naar de Schotsen
Met hun beenen naakt en bloot
Want zie zòd is hun plan
Met dat kort rokje aan
Dat dit toch zou gemakkelijk zal gaan.

HET LIED DER INVALIDIËN

Romance door G. Simon

Uitgever Fr. Timmerman

Stem me Ik wacht op U

1

Voelt uw hart soms op aard'
Geene pijn en smart ?
Wanneer gij komt te aanschouwen
Een krijgsverminkte vol rouwe
Onder 't juk neergedrukt,
Flink, galant, vol verstand
Vóór den werel'sbrand
Was hij misschien in zijn leven
Door 't ongeluk is gebroken zoeven
Nu zijn levensband.

REFREIN

Vergeet nooit eens de invalie'en
Zij die verminkt zijn voor hun leven lang
Die waren de strijders op den eersten rang
Eerbiedigt eeuwig die brave lieden
Meer dan plicht hebben zij gekweten
Voor ons vrijheid op de werel'saard
Geef hun d'eereplaats in het diepste uws
Nee, men mag hun nooit meer vergeten

bart

2

Hij nu blind, sprak ontzind
Tot zijn liefste kind
Kon ik u toch nog aanschouwen
Brak hier dit floers toch die rouwe
'k Zeg u teer, liefste weer,
wijl hij daar streelde haar
Haar blond krullend haar
Vroeg hij aan 't kindje meteen
Is het nog als goud ja zoo blond als voor-
O, zeg het mij maar. |heen.

3

Zoo sprak een vol geweent
'k Kan geen hulpe leen
Voor mijn gezin goede vrouwe
Die 'k zie verdompelen in rouwe
Dat brengt mij in het lij
In mijn hart is op aard
Goeden wil bewaard.
Kon ik werken, als voorheen
Maar dat geluk is voor mij thans verdwenen
O wat wreede straf.

VRAAG EN ANTWOORD.

ANTWOORD OP VRAAG NR. 26 van Ir. R. Roels door Ch. Fassin

HET GROOT VLEESHUIS.

Van het Groot Vleeshuis bestaan er veel van elkander verschillende tekeningen. In zijn Deel II van "Gent van de oudste tijden tot heden" vindt men een afbeelding van de zuidgevel maar de dakvensters zijn ook hier spits naar boven toelopend en de auteur, niet akkoord met de tekening van de Vigne schrijft:

Er bestaan van het Vleeshuis verscheidene oude tekeningen, maar wij moeten opmerken dat een daarvan, door Felix De Vigne medegedeeld in het tweede deel zijner Recherches historiques sur les corporations de métiers, alsook door Ed. De Busscher in zijn verhandeling over het gebouw (en hoewel, volgens beiden, dagtekend van de XVIIe eeuw) onjuist is.

Daar toch vindt men twee boven elkander staande rijen vensters, ongeminderd die van het dak.

Nu hoger dan heden is het Vleeshuis nooit geweest, wat duidelijk genoeg te zien is aan het getimmerte; en dat toen de tweede rij vensters stond aan het dak, daarvan levert de muur nog het bewijs: de ruimte tussen die dakvensters werd rechttop toegemetseld zonder dat men het minste verband in de muur bespeurt; men brak het spitse dak boven de nu in de muur gebrachte vensters af en maakte 't gehele dak der halle effen.

Dit geschiedde in 1744.

De hier medegedeelde afbeelding, naar een tekening van de eerste helft der voorgaande eeuw, is menen wij, te beschouwen als echt.

Architekt P. Langerock in zijn "Anciennes Constructions en Flandre" (pentekening van H. Stepman) neemt dezelfde tekening over en dateert 1784.

De afbeelding van de zuidgevel van het Groot Vleeshuis in Sanderus' "Flandria Illustrata" vertoont een rij vensters op het gelijkvloers, en op de zolder zestien dakvensters elk gevat in een trapgeveltje.

Een schilderij die de Oude Vismarkt voorstelt en die, "rekening houdend met de kledij der personages een datering toelaat kort te voren: 1689, datum waarop de Nieuwe Vismarkt werd gebouwd" (1) vertoont de zuidgevel zoals wij hem nu zien.

Noemenswaardig is dat op bovenvermelde schilderij het Galgenhuisje een verdiep vertoont, verdiep dat men niet afgebeeld vindt noch bij De Potter, noch bij De Vigne, maar wel op een tekening van het eerste kwartaal of het midden der XIXe eeuw en waarop de pomp voorkomt die in 1812 op de Groentenmarkt werd opgericht.

Op deze afbeelding even als op een pentekening van De Noter (1835) die in het Atlas Goetghebuer berust, zijn de dakvensters afwezig en schijnen de muren er tussen in aangevuld. Ik vermeen dat men hieruit mag besluiten dat de restauratie van 1912 een getrouwe weergave is van het origineel.

(1) Catalogus van de schilderijen in het Museum van Oudheidkunde - A. De Schrijver & C. Van de Velde, 1972.

ANTWOORD OP VRAAG NR. 47 van H. Collumbien door J. Van Waasberghe

DE ABDIJ NIEUWENBOSCH, voor de Gentenaars Nonnenbossche. Omtrent deze abdij vond ik gegevens in de "Godsdienstige Week" van 1902 onder de letters J.H. (gewezen archivaris van het bisdom Jos Huysmans):

"... In 1590 waren zij (de zusters) in bezit van een huis en eenen grond in de groene Hooye, gekocht met het inzicht aldaar een nieuw Klooster te bouwen... In de middeleeuwen reeds was er het begijnhof van O.L.V. ter Hooye in gebouwd, en het was nevens het begijnhof dat abdis Margareta Bieze haar klooster vestigen wou... Margareta Bieze en haar eerste opvolgsters de toelating van den bisschop van Gent, Petrus Damant (1598) verkregen hebbende, alsook op de gewone voorwaarden, degene den abt van St. Pieters Columbanus Vrancx (1602), als patroon van de plaats, kochten opvolgentlijk verscheidene huizen en gronden in de Hooye, namen zelf met toestemming van de Schepenen der Keure, twee kleine achterstraatjes, het visscherstraatje en de Mauw, in haar beluik (1629), en verkregen alzo den noodigen terrein voor het oprichten van een schoon klooster.

Op 10 September 1600 reeds werd de Kerk door bisschop Damant ingewijd en stillekens rezen uit de grond de Kloostergebouwen op. Gedurende gans de 17e eeuw werd er aan de Nonnenbossche gewerkt. Aan de kerk worden vele veranderingen toegebracht rond 1640: de vensters werden vergoot, en een nieuwe vloer van blauwen en witten steen geleid, alsook eenen stenen vout gestoken over gans de kerk. In 1644 begon men den toren te bouwen, welke in 1653 voltrokken stond.

Volgens Jos Huysmans zou het jaartal in de toren 1761 wijzen op een herstelling.

VRAAG NR. 48 van P. De Caluwé

Bij het verdrag van Verdun in 843 liep de grens tussen het rijk van Karel II de Kale en het rijk van Lotharius I in het noorden langs de Schelde, waardoor Gent een grensstad werd. In die tijd waren er echter veel Scheldearmen in het Gentse (nl. de Oude Schelde, de Opperschelde, de Nederschelde, de Reep). Waar liep nu precies die grens door Gent?

Verder naar het Noorden liep die grens niet meer langs de Schelde maar dwars door de streek van de Vier Ambachten tot het de monding van de Schelde inhaalde te Biervliet (meen ik). Kan er mij iemand zeggen langs welke lijn die grens Gent verliet en hoe het verder door het land van Waas en de Vier Ambachten liep? (Eventueel met aanduiding van de grensdorpen?).

VRAAG NR. 49, van J. Van de Castele

Virginie Loveling maakt gewag in haar schets Meester Neirinck (in Herinneringen bijeengebracht en ingeleid door A. van Elslander, p. 100-110, Vlaamse Pockets) van het bestaan van een portret van die persoon. Ze schrijft p. 110: "Er bestaat overigens van hem in houtsnee, een pentekening, eertijds in de handel, treffend van gelijkenis". Meester Neirinck is een schuilnaam voor Meganck Francies (1790-1869) geboren en overleden te Nevele; zijn beroep "jurisconsulte, landmeter" vermelden de bevolkingsregisters van Nevele. Toen hij in geldnood verkeerde heeft baron Jules de Saint-Genois zich over het lot van die man ontfermt. Heeft ooit iemand die pentekening gezien in een museum, een prentenkabinet, een privé-kollektie?

Antwoorden, waarvoor bij voorbaat onze dank, dienen gestuurd te worden naar het secretariaat.

* * * * *